

כ"ו אדר תש"ע 12.3.10
גיליון מס' 199

דף פרשת השבוע

תנועת הקיבוץ הדתי

פרשת ויקהל-פקודי

'הקדושה ומעשה ידינו'

מאת שמעון שורק, קיבוץ שדה אליהו

בסיום בניית המשכן מספרת לנו התורה: "וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת-כָּל-הַמְּלָאכָה וְהָיָה עֲשׂוֹ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' בְּעֵשׂוֹ וַיִּבְרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה" (שמות ל"ט:מ"ג). פסוק זה בנוי כמקביל לפסוק המסכם את בריאת העולם "וַיֵּרָא אֱ-לֹקִים אֶת-כָּל-אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָיָה-טוֹב מְאֹד" (בראשית א' ל"א) עם שימוש בביטוי ייחודי "וירא..את.. והנה". בהקבלה זו התורה קושרת בין הבניה של המשכן על ידי בני אדם, לבריאת היקום כולו. ה' מברך את העולם המוגמר, ומשה מברך את המשכן הגמור.

הקשר בין המשכן לבין הבריאה מתחזק גם דרך המקור למלאכות שבת. ההיקש בין מלאכות השבת לבין מלאכת הקמת המשכן איננו רק עניין של סמיכות פרשיות, "ראה קראתי בשם בצלאל... ועשו את כל אשר ציויתך... אך את שבתותי תשמור" (שמות ל"א). המעיין ברשימה המשותפת של ל"ט המלאכות של הקמת המשכן ושל איסורי השבת יגלה שניתן לסווג אותן לקבוצות מקצוע – הכנת המזון (הלחם) מהחרישה עד לאפיה, תרבות הכתיבה – מהפשטת העור והכנת הקלף עד לכתיבה עצמה, הכנת בגדים – מלאכות התפירה, וטכנולוגיית הכלים – מלאכות האש, השינוע (הוצאה מרשות לרשות) והבנין. מלאכות אלו מהוות את מכלול הטכנולוגיה של הצביליזציה, זו המייחדת את האדם כנזר הבריאה.

הקב"ה ברא עולמו וציווה את האדם להמשיך את העשייה ("אשר ברא א-לוקים לעשות"). עשייה זו מקבלת את משמעותה על ידי השביתה השבועית מכל הפעולות המייחדות את האדם מן הבהמה – ל"ט המלאכות.

המשכן, שנבנה באותן ל"ט מלאכות, מהווה פסגת העשייה האנושית – מעין מיקרו של עשייה בקודש המסמלת את העשייה האנושית כולה.

בבואם לתאר את המשכן, המקום הקדוש, חכמינו מדגישים את העשייה האנושית. המדרש (תנחומא במדבר י"ג ועוד) מפרט את ברכת משה לסיום הבנייה: "וירא משה את כל המלאכה והנה עשו אותה וגו' ומה ברכה ברכן? אמר להם, תשרה השכינה במעשה ידיכם". ברכה זו מדגישה בעוצמה את המפתח להשראת השכינה – לא באש מן השמיים אלא מעשה ידיכם.

מן המקום הקדוש אנו יכולים להמשיך גם ל"מקדש הזמן" (כביטוי של הרב פרופ' השל ז"ל) – אל השבת. סיפור חסידי מבודח מספר על חסידים שהתלבטו האם האוירה המיוחדת של שבת באה עקב "עיצומו של יום השביעי" או שהיא תוצאה של לבישת השטריימל, אכילת הגפילטע-פיש ושירת הניגונים. הרבי הציע לחסידים לנסות לעשות את כל מה שעושים בשבת גם ביום שלישי. החסידים עשו כדברו, ולצערם גילו שביום שלישי הרגישו כאילו שבת. תשובת הרבי היתה שקדושת השבת היא גדולה כל כך עד שיכולה להשפיע גם על אמצע השבוע. במבט עמוק ניתן לומר שהמפגש בין הצו האלוקי לבין העשיה האנושית היא המייצרת את הקדושה – ובלא שתי הצלעות, אין היא מופיעה.

בפירוש רדיקלי מאוד, בעל ה"משך חכמה" (רבי מאיר שמחה מדוינסק 1846-1946) רואה בשבירת הלוחות הראשונים מעשה ה' על ידי משה, והשארת הלוחות השניים - מעשה אדם, כמעשה חינוכי השולל את הקדושה המהותית שבאה מבחוץ, והדגשת הקדושה הבאה מעמל, כמעשה תיקון לחטא העגל.

תפיסה זו מדריכה אותנו לחפש לא רק את המקומות הקדושים, אלא גם את העשייה המקודשת בכל תחומי חיינו.

(דרשה זו תחילתה בדרשה של הרב יונתן סאקס, רבה הראשי של בריטניה (Covenant & Conversation תשס"ד) ו' אך המסקנות בה שונות מאלו של הרב)

שמעון שורק, חבר שדה אליהו, נשוי לתמר ואב לארבע בנות, הוא בוגר ישיבות הקיבוץ הדתי בעין צורים ומעלה גלבע. כיום משמש כגזבר הקיבוץ.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: webmaster@kdati.org.il

אתר האינטרנט של תנועת הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il

הקיבוץ הדתי, דובנוב 7, ת.ד. 40015, תל אביב 64732 | טל: 03-607-2777 | פקס: 03-695-7039